

Ի Թուին Հայոց ՌԶԳ (1634), և 'ի Պատրիարքութեան Ս. Աթոռոյն Երուսաղէմի Տ. Գրիգորի Առք Եպիսկոպոսի Պարոն Տէր կոչեցելոյ, պատահեցաւ զարձեալ այլայլութիւն Զատկի որ ասի ծռազատիկ, որպէս բազմիցս պատահեալ էր յառաջագոյն: Իսկ Գրիգոր Պատրիարք նախ քան զժամանել աւուրն՝ հոգայր միշտ դարմանել զիրան, որոյ վասն գրեալ ազգ արար յայլ և այլ կողմանս Հայոց եւ վիճակաւոր առաջնորդացն՝ և հրաւիրեաց զնոսա գալ ժողովիլ յերուսաղէմ: զի գիտէր իսկ թէ առաջի կայ նմա խռովութիւն մեծ 'ի հանդիսի Լուսաւորութեան, բազմազիմի ծախք և կասկած արիւն հեղութեան, որպէս լեալ էր յառաջագոյն, և ընթերցեալ 'ի պատմութիւնս Կիրակոսի և Վարդանայ, թէ որպէս կոտորեցին այլազգիք 'ի քրիստոնէից զարս իրրեւ 11000, այլ կարճութիւն ժամանակին ոչ ներեաց հասանել ժողովրդոցն յերուսաղէմ եւ կամ՝ օգնել ընչիւք: Իսկ Յոյնք՝ ըստ ազգարարութեան Պատրիարքի նոցին, զեղան բազմութեամբ 'ի Ս. Քաղաքն յամենայն կողմանց, յորս յաւելան Ռուսք, Վիրք, Պուլղարք, Ուլահք, Սէրվիացիք, Պոսնացիք, Նաւա վարք և այլ խառնիճաղանճ բազմութիւն. առին հրովարտակ յԱրքունուստ եւ ածին դռնապահապետ (Գաբուճի Պաշի): Զգեցին 'ի կողմն իւրեանց մեծամեծ տօք զգլխաւորս քաղաքին, և սկսան սաստիկս սպառնալ Գրիգորի Պատրիարքի, եթէ ոչ դառնաս 'ի կրօնս մեր և լինիցիս հպատակ կանոնաց և հրամանաց մերոց, ոչ միայն ճշմարտեմք զԶատիկն մեր, այլ և կորգեմք բռնութեամբ զեկեղեցիս ձեր, և բառնամք զգլուխդ յանձնէդ: Տեսեալ Գրիգորի գանհնարին խնստութիւնս սրտից նոցա, սկսաւ աղաչել զնոսա, զի սիրով խաղաղացին, երկիցս եւ երիցս հրաւիրեաց զգլխաւորս նոցա 'ի ճաշ, և խօսեցաւ նոցա բազում բանս խաղաղականս, բայց նոքա բնաւ ոչ հաւանեցան բանից նորա: Այլ արհամարհեալ ծիծաղէին և ստիպէին զնա եւս զի յանձն առցէ իւրովքն հանդերձ տօնել զԶատիկն 'ի միասին: Ապա յղեցին զմանս 'ի Կոստանդինուպօլիս, և 'ի Դամասկոս առ կուսակալն Ահմէտ Փաշայ և ամբաստան եղեն զՊատրիարքէն և զազգէն Հայոց, թէ բռնութեամբ արդելուն զմեզ յեկեղեցոյ Ս. Յարութեան կատարել զԶատիկն ըստ սո-